

τῆς όντες λίθου ὡς ὅρκου ἀπαντᾶ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἡπείρου. Εἰς τὸ Πετροβούνινον (τ. Βεσταβέτσι) ὑπάρχει παράδοσις, ὅτι τὸ χωρίον των ἥτο μεγάλη πόλις Μεγιγγόλις καλουμένη¹ καὶ ὅτι κατεστράφη ὑπὸ λοιμοῦ. Οἱ κάτοικοι τότε ἔκ φόβου διεσπάρησαν όντες λίθον ὅρκου γὰρ μὴ ξαναγυρίσουν. Ἐκ τοῦ ἐθίμου τούτου ἐγένετο ἡ φράσις «ἔρριξε πέτρα νὰ μὴν πατήσῃ στοὺ σπίτι μας».

λιθάρι, τό· προφ. στοὺ λ' θάρῳ (Α.). Τοπωνυμία συνήθως εἰς τοποθεσίας ὅπου ὑπάρχουν μεμονωμένοι λίθοι. «Ἔχομεν καὶ τοπωνυμίαν τοὺ λ' θάρῳ τῆς Χάστινας συζύγου Χάστα τινός.

λιθάρι, α τά· προφ. στὰ λ' θάργια (Ν.). Ὀνομασία μέρους τῆς κοίτης τοῦ Ἀράχθου παρὰ τὴν ὅποιαν ὑπάρχουν ὅγκοι λίθοι.

λουγγάς, δ· προφ. στοὺ λ' γγά. (Ν.). Ὀνομασία περιοχῆς ἔχούσης ἄγρους καὶ μὲν παρὰ τὸν Ἀράχθον προελθοῦσα ἵσως ἐκ τινος Λουγγά.

λωρίδια, τά· στὰ λουρίδια (βλ. λ. ὁρένεια).

λύκου τὸ κονοπάτι, τό· προφ. στ' λύκῳ τοὺ μουνουπάτ' (Ν.). Ὀνομασία στενῆς ἐπικινδύνου ἀτραποῦ ἐπὶ τῆς φάραγγος δι' ἣς διέρχεται ὁ χείμαρος γκιρλίτσες (βλ. λ.). Μὲ τὸ ὄνομα λύκος ἔχομεν ἐν Ἡπείρῳ τὰς τοπωνυμίας στ' λύκῳ τὸ στόμα, παρὰ τὸν Λοῦρον, στ' Λυκευστάν' ὄνομα Μονῆς, στοὺ Λυκουτρίχ² ὀσαύτως, στοὺ λυκόρημα, εἰς τὸ Κάντικον τῆς Κονίτσης, Λυκόρραχη, ὄνομα τοῦ χωρίου τῆς Κονίτσης τὸ πρώην Λούψικον.

μαγγάνη, ἡ· προφ. στ' μαγγάνῳ (Τ.). Ὀνομασία τοποθεσίας μικρᾶς ἐπιπέδου. Φαίνεται ὅτι ἡ τοπωνυμία αὗτη δίδεται εἰς τόπους ἔχοντας βοσκὴν καὶ παράγεται ἐκ τοῦ ὄντος μαγγανά (τρώγω, μασσῶμαι). Παρομοία τοποθεσία ἀπαντᾶ καὶ εἰς Πράμαντα μάγγανο καλουμένη.

μαγγιδσνη, ἡ· προφ. στ' μαγγ' δόνῳ (Κ.). Ὀνομασία τοποθεσίας ἐπικλινοῦς ὑπὸ θάμνων, κέδρων καὶ καὶ ἀγρῶν κεκαλυμμένης. «Ἴσως προῆλθεν ἐκ τῆς γεν. Μακδόνη ἴδιοκτήτου τινὸς ἐκ Μακεδονίας καταγομένου.

μακρουλή, ἡ· (Ε.). Ὀνομασία βράχου ὑψιτενοῦς καὶ ἀποτόμου.

μακρυχώραφο, τό. (Κ.) προφ. στοὺ μακρυχώραφου (βλ. λ. χωράφι) **μελίσσι, τό.** προφ. στοὺ μιλίσσο'. Τοπωνυμία συνήθως διδούμενη εἰς βράχους, εἰς τὰς διπάς τῶν ὅποιων ζοῦν μέλισσαι. «Ὑπάρχει καὶ τοπωνυμία στοὺ μιλίσσο' τ' γκριμζ' μέν'» (Ε.),—στοὺ ψ' λό μιλίσσο' (εἰς τὸ χωρίον Ἐλληνικὸν τ. Λογέτσι). (Ἀναγ. σ. 95).

μεσορράχη, τό· προφ. στοὺ μ' σουρράχ'. Τοπωνυμία συνήθης διδούμενη εἰς ὁάχεις κατωφερεῖς ἴδιως περιλαμβανομένας μεταξὺ δύο ἀλλων ὁάχεων ἰσούψῶν. Ἀπαντᾶ καὶ τύπος ἡ μ' σουρράχ³, ἐν δὲ τῷ Ζαγορίῳ ἡ μ' σαρράχ³ ἢ μεσαρράχ³.

¹⁾ Σώζεται καὶ σήμερον τοποθεσία «μελιγγόπλη» καλουμένη.

μνήματα, τά· (Γ.) Τοποθεσία ἐν ᾧ κατὰ παράδοσιν ἔταφησαν τοῦρχοι φονευθέντες ('Αναγ. σ. 99. Στεργ. σ. 331). Μνήματα ἐπίσης καλεῖται καὶ τὸ νεκροταφεῖον.

μούλιακας, δ· προφ. στ^ρ μούλιακα (Ρ.) "Ονομα τοποθεσίας ἐν ᾧ ἐφονεύθη πρὸ πεντηκονταετίας ὁ ληστὴς Μούλιακας καταγόμενος ἐκ Χουλιαράδων. Ἡ τοποθεσία αὗτη καλεῖται καὶ στὸ μνῆμα τ' Μούλιακα.

μουτσάρα, ἡ· προφ. στ^ρ μουτσάρα (Γ.) "Ονομα τοποθεσίας ἀναβρύσσης ὑδωρ ἀρκετὸν βλαχ. προελεύσεως. Συγγενῆς εἶναι καὶ ἡ τοπωνυμία μουτσίλες. Εἰς Χ. ἀπαντᾶ καὶ ἡ φράσις «ἔγινα μουτσάλα π' τ' βρουχὴ» (=κατεβράχην). Υπάρχει καὶ ὄνομα χωρίου Μουτσάρα εἰς τὸν νομὸν Τρικκάλων.

μουτσίλες, αἱ· προφ. στ^ρς μουτσίλις ἡ στ^ρ βρύσ^ρ στ^ρς μουτσίλις (Χ.) (βλ. λ. μουτσάρα).

μπαταβάλω, ἡ· προφ. στ^ρς βαδαβάλου. (Γ.). Τοπωνυμία χέρσου ἐκτάσεως προελθοῦσα ἐκ τινος γυναικὸς προσονομαζομένης οὕτω διὰ τὴν φλυαρίαν τῆς βαδαβάλης λέγεται εἰς Χ. ὁ φλύαρος, ὁ φωνασκός. Υπάρχει καὶ ḥημ. βαδαβαβίζου καὶ ὄνομα βαδαβαλιὸν=φλυαρία δυνατή. Ἐκ τούτου προῆλθε καὶ τὸ γνωστὸν ἡπειρωτικὸν ἐπωνύμιον Μπαταβάλης τὸ ἐπὶ τὸ λογιώτερον Βαταβάλης γραφόμενον.

μπατούλια, τά· προφ. στὰ βατούλια. (Γ.) Τοποθεσία βραχώδης καὶ ἀπότομος τὴν ὅποιαν ἀνέρχονται πατοῦντες εἰς ὅπας σκαλισμένας ἐντὸς βράχων. Ἱσως ἔχει σχέσιν πρὸς τὰς λέξεις πατούλλα καὶ πατούλλι σημαινούσας πάτημα μικρόν.

μπέκρα, ἡ· (Ρ.) 'Ονομασία τοποθεσίας ἐπικλινοῦς ἔχούσης ἀγροὺς καὶ διαρρεομένης ὑπὸ χειμάρρου ἔχοντος πηγὰς μικρὰς καὶ βρύσην. Ἱσως ἐκ τινος Μπέκρα.

μπιστούρδα, ἡ· προφ. ἡ βιστούρδα. Τοπωνυμία συνήθης εἰς τοποθεσίας ὅπου ὑπάρχουν «βιστούρις» (=σπήλαια). Ἀπαντᾶ καὶ τοπωνυμία στ^ρς βιστούρις. Εἰς τὸ χωρίον Λιγγιάδες λέγεται βιστή, ἡ. Ἡ λέξις εἶναι κατὰ τὸν κ. Burelianu βλαχ. Ἐν σχέσει μὲ τὴν τοποθεσίαν ἡ τὸν ἰδιοκτήτην ἔχομεν τὰς τοπωνυμίας στ^ρ βιστούρδα στὰ κόκκυνα (Σ.)—στ^ρ νυχτουπουργιὰ (Τ.)—στὸν γκρούνιον (Ν.)—στὸν καταφύδ' (Γ.)—τ^ρ Τσόλ' (Τ.)—τ^ρ Χαράλαμπ' (Ν.)—τ^ρ Γκρόα (Ν.)—τ^ρ Τσαβαλά (Ε.)—τ^ρ Γούλα (Α.)—τὸν Γιαγαίον (Ν.)—τ^ρ Ντέμ' (Ν.). ('Αναγ. σ. 92).

μπισνιάλα, ἡ· προφ. στ^ρ βισνιάλα (Ν.). "Ονομα χειμερινοῦ μικροσυνοικισμοῦ κατωφεροῦς μετὰ βράχων σπηλαιωδῶν εἰς τὴν συμβολὴν Ἀράχθου καὶ Καλαρρόντινοῦ ἀγνώστου ἐτύμου.

μπουρντένια, τά· προφ. στὰ βουρδένια (Χ.). "Ονομα τοποθεσίας ἐν ᾧ φύονται τὰ βουρδένια, φυτὰ αὐτοφυῆ φαγώσιμα δμοιαζοντα τὰ σπαράγγια. Ἀλλαχοῦ τῆς Ἡπείρου καλοῦνται βουρδέγγες καὶ βουρδέγγια,

εἰς δὲ τὸ χωρίον Λυγγιάδες, ὃπου ἔκτάσεις διόχληραι καλύπτονται ὑπ' αὐτῶν, καλοῦνται διορθώντες, τὰ δὲ καλύπτοντα αὐτὰς φύλλα διορθίνοφύλλα.

μπούφον, τοῦ προφ. στ' διορθώντες. (Γ.). Τοπωνυμία συνήθης εἰς μέρη ὅπου ἐνδιαιτῶνται μπούφοι. 'Ομοία τοπωνυμία ὑπάρχει καὶ εἰς Μπαρ-
τουβαρ' συνοικισμὸν τοῦ Πετροβουνίου καὶ εἰς τὸ Κουτσελιὸν τὸν πληθ. στὰ διορθώντες.

μῆλος, δ· προφ. στοὺς μῆλους (Ν. Γ.) Τοπωνυμία συνήθης εἰς μέρη, ὅπου ὑπάρχουν μῆλοι. 'Ως ἐπὶ τὸ πλεῖστὸν συνοδεύεται μὲ τὸ ὄνομα τῆς τοποθεσίας ἢ τοῦ ιδιοκτήτου στοὺς μῆλους τοῦ Γκούρας (Γ6), — στ' Λουγγᾶ τ' Μπούτσουφα — τ' Πρένζα ἢ ἐκ τῆς κοινότητος — τ' Βισταβίτσον ἢ τοὺν Βισταβίτσον — τ' Μίχαλ'τσοῦ ἢ τοὺς Μ'χαλτσωτ'κουν. ('Αναγ. σ. 96).

νησί, τό προφ. στοὺς νήσους (Σ.). "Όνομα τοποθεσίας ἀπομεμονωμένης καὶ δυσπρόσιτου λόγῳ τῆς κοίτης τοῦ Ἀράχθου ἀφ' ἐνὸς καὶ βράχων ἀφ' ἑτέρου.

ντραγγίλαινα, ἡ προφ. στὴν δραγίλινα. (Ν.) Φάραγξ ἀπότομος λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἐκ τινος Ντραγγίλαινας συζύγου Ντραγγίλη τινὸς κρημνισθείσης ἵσως ποτὲ ἐκεῖ.

Ντριάνεβα, ἡ προφ. ἡ δριάνιβα. "Όνομα συνοικισμοῦ χειμερινοῦ ἔκτεινομένου ἀνωθεν τοῦ ποταμοῦ Ἀράχθου ἐπὶ ἐπιφανείας ὁμαλῆς. Παρομία τοπωνυμία δριάνοβο ἀπαντᾶ καὶ ἐν Φραγγάδες τοῦ Ζαγορίου. Κατὰ τὸν κ. Burelianu εἶναι σλαβικὴ σημαίνουσα τοποθεσίαν παραποτάμιον.

νυχτοποριά, ἡ προφ. στὴν χτουπουργιὰ (Τ.). "Όνομασία διαβάσεως μοναδικῆς σχεδὸν ἐπὶ ἀποκρήμνου ἔκτάσεως, ἵσως διότι κατὰ τὴν νύχτα μόνον διὰ ταύτης εἶναι δυνατὴ ἡ διάβασις.

νώλομος, δ· προφ. στὸν νώλουμον (Α.). "Όνομασία τοποθεσίας λίαν κατωφεροῦς καὶ ἀνωμάλου καὶ δλισθηρᾶς ἔχούσης πηγὴν καὶ πλατάνους. "Ισως ἐκ τοῦ ἀνώμαλος.

ξεπέταμα, τό προφ. στὸν ξεπέταμα. Τοπωνυμία συνήθης εἰς Χ. διδούμενη εἰς τὰς ἄκρας βράχων ἢ βραχωδῶν ἔκτάσεων. Αἱ αὐταὶ τοποθεσίαι καλοῦνται καὶ σκάπιτον ἢ σκάπιτα.

ξῦλο, τό προφ. στὸν ξύλον. 'Όνομασία ἐπικινδύνου ἀτραποῦ, τῆς ὅποιας τὴν διάβασιν διηυκόλυνε φαίνεται ξῦλόν τι.

δμυναλός, δ· προφ. στοὺς οὐμυναλό. Τοπωνυμία συνήθης διδούμενη εἰς ἐδάφη ἀργιλλώδη κατοισθαίνοντα. 'Απαντοῦν καὶ τοπωνυμίαι δμυναλίστρα καὶ μυαλίστρα. 'Η λέξις ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ μυελός. Τὰ αὐτὰ ἐδάφη εἰς Τζουμέρκα καλοῦνται δίπες (ἢ δίπι). ('Αναγ. σ. 90 ὅπου ἡ τοπωνυμία ἀσπρομυναλός).

δρυιδρυση. ἡ προφ. στὸν οὐρωπόδρυσ (Ρ.). "Όνομα πηγῆς εἰς τὰ δρυιολάγγαδα (βλ. λ.).

δρυιολάγγαδα, τά· προφ. στάρνιουλάγγαδα (P.). Ὄνομασία λαγγαδιῶν ἐρήμων ἐνδιαιτημάτων τῶν δρνέων. Τινὲς προφέρουν παρετυμολογικῶς τὴν τοπωνυμίαν ταύτην τ' ἀργιουλάγγαδα ἢ τ' ἀγριουλάγγαδα.

δρσίδα, ἥ· προφ. στ' ν οὐρσίδα. Τοπωνυμία συνήθης εἰς κατωφερείας ἔντὸς συγκλινούσας, ὅπου συσσωρεύονται πέτραι, αἵτινες σιγὰ-σιγὰ καταρρέουν. "Ισως ἐκ τοῦ ὁέω. Εἰς Πράμαντα ἡ δρσίδα καλεῖται σάρα, ἥ. Ἐκ τοῦ μεγέθους ἔχομεν τοπωνυμίας στ' ν οὐρσίδα τ' μεγάλ' ἢ τ' ντρανή — τ' μικρή — τ' μ πλατειά, ἐκ δὲ τοῦ χρώματος — τ' σ κόκκ' νις.

ούβιρα, ἥ· (βλ. λ. βιρύς).

δχτος, δ· προφ. ού δχτους, στοὺν δχτου. Τοπωνυμία συνήθης εἰς Χ. διδομένη εἰς τὰς ἄκρας τῶν ἀγρῶν ἢ αὐλακιῶν τῶν ἀγρῶν, εἰς τὰς ὅποιας βόσκ' ν τὰ πρόβατα. Ἀπαντοῦν καὶ τοπωνυμίαι εἰς πληθ. στὰ δχτια ἢ στ' σ δχτ' σ.

πάδη, ἥ· προφ. στ' μ πάδ' (K.). Ἡ τοπωνυμία πάδη, πάδες, παδοῦλλα, παδοῦλες, παδ(ον)λοῦλες δίδεται εἰς ἐπιφανείας μικρὰς ἐπιπέδους καὶ δμαλάς κειμένας εἰς τὸ μέσον κατωφερειῶν. Κατὰ τὸν κ. Burelianu ἡ λέξις εἶναι βλαχ. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κονίτσης ὑπάρχει καὶ χωρίον Πάδες.

παλιάμπελα, τά· προφ. στὰ παλιάμπελα (A.). Τοπωνυμία διδομένη προφανῶς εἰς τοποθεσίας ὅπου ἥσάν ποτε ἀμπελοι ἢ εἶναι ἀμπελοι ἀπεριποίητοι. ('Αναγ. σ. 95).

παλιομάντρι, τὸ ἢ παλιομάντρια, τά· προφ. στὸν παλιουμάνδρο' ἢ στὰ παλιουμάνδρια (Σ.). Τοπωνυμία διδομένη εἰς μέρη ὅπου ὑπῆρχον ἄλλοτε μαντριὰ αἴγοπροβάτων.

παλιοντεμέρον, τοῦ· προφ. στ' παλιοντεμέρ' (K.). Ὄνομα τοποθεσίας ἔχούσης μικρὸν χείμαρρον λαβούσης πιθανῶς τὸ ὄνομα ἐκ τινος Παλιοντεμέρου. Κατὰ παράδοσιν ἐνταῦθα μένουν φαντάσματα καὶ διάβολοι.

παλιόρρογγο, τὸ· προφ. στὸν παλιόρροουγγο ἢ στὸν παλιουρρόγγ' (Σ.). Βλ. λ. ρόγγι.

πάστες, αἱ· προφ. στ' σ πάστες. (X.). Ὄνομα τοποθεσίας ἀρκετῆς ἐκτάσεως ἐπιπέδου ἄλλὰ πετρώδους ἀγνώστου ἑτύμου.

περιστέρια, τά· προφ. στὰ πιρ' στέργια (Σ.). Τοπωνυμία συνήθης εἰς μέρη ἀπόκρημα καὶ σπηλαιώδη, ὅπου φωλεύουν περιστεραὶ ἄγριαι.

πηγάδι, τὸ· προφ. στὸν β' γάδ'. Τοπωνυμία συνήθης εἰς μέρει ὅπου ὑπάρχουν πηγαὶ οὐχὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους, ἄλλ' εἰς βάθος τῆς ὅποιας τὸ ὕδωρ δὲν ὁέει. "Ἐχομεν καὶ τοπωνυμίας στὸν β' γαδάκ", στὸν β' γαδούλ' στὰ β' γαδούλλια. Παρόμοιαι τοποθεσίαι λέγονται γούρες, βλύστρες, ἀνάβρες (βλ. λέξεις). Πολλάκις συνοδεύεται καὶ μὲ δνομα τοῦ ἰδιοκτήτου ἢ τῆς τοποθεσίας ὡς στὸν β' γάδ' τ' Σόντ' (X.) — στ' ν ἀμέρουσίσα ('Αναγ. σ. 97).

πινμένο, τό· προφ. στοὺ πινμένου (Κ.). Τοπωνυμία προελθοῦσά ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἔδαφος τῆς τοποθεσίας ταύτης κατὰ τὰς πολυμβρίας κατακλύζεται ὑπὸ ὑδάτων.

πλάκα, ἥ. προφ. στ' ἀλάκα. Τοπωνυμία συνήθης εἰς Χ. εἰς τοποθεσίας ὅπου ὑπάρχουν μεγάλαι πέτραι δμαλαιὶ ἴσοϋψεῖς μὲ τὸ ἔδαφος. Ἀναλόγως τοῦ μέρους ὅπου εὑρίσκονται ἔχομεν τὰς τοπωνυμίας στ' μὲν ἀλάκα στὰ στουρνάρια—στὸ β' ρό. Παρομοία τοποθεσία εἰς Βεσταβέτσι καλεῖται πλακουτίβα, ὑπάρχει δὲ ἐν Ἡπείρῳ καὶ χωρίον Πλακωτή. Πολλάκις ἡ αὐτὴ τοποθεσία καλεῖται καὶ πλακαριὰ ἢ πλακαριές. (Στερ. σ. 329).

πλακαριά, ἥ. προφ. βλ. λ. πλάκα.

πλακανίδα, ἥ. προφ. στ' μὲν ἀλάκανίδα, Τοπωνυμία συνήθης εἰς Χ. διδομένη εἰς τοποθεσίας κεκαλυμμένας ἀπὸ πλακανίδας ἢτοι σχιστολίθους ἀργιλλώδεις ἀποσεσαθρωμένους. ὑπάρχει ἐπίσης τοπωνυμία στ' μὲν ἀλάκανίδα τ' Γούλα (Ρ.) ἔκτινος Γούλα ἀποθανόντος ἐκεῖ.

πλάσκινα, ἥ. προφ. στ' μὲν ἀλόσκ' να (Χ.). Ὄνομα τοποθεσίας παρὰ τὸ χωρίον κατωφεροῦς μὲν ἀγροὺς ἀγνώστου προελεύσεως.

πλυσῶνες, αἱ· προφ. στ' τοὺς πλυσῶνες. Τοπωνυμία συνήθης εἰς μέρη ḥυάκων κατάλληλα διὰ τὴν πλύσιν ḥούχων, λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ ὕδωρ τρέχει ἐπάνω ἀπὸ μεγάλες πέτρες ἢ διέτι ἡ κοίτη ἀποτελεῖται ἀπὸ συνεχῆ πετρώματα. Ἀναλόγως τῆς τοποθεσίας των ἔχομεν τὰ τοπωνυμίας στ' τοὺς πλυσῶνες στ' τοὺς μουτσίλις (Χ.)—στ' μουτσάρα. (Γ.).

πορί, τό· προφ. στοὺ πουρί. Τοπωνυμία συνήθης διδομένη εἰς τὰ εὐκολοδιάβατα μέρη κοίτης τοῦ ποταμοῦ λόγῳ τῆς εὐρύτητος αὐτῆς. Τὸ ἕδιον μέρος λέγεται καὶ πόρος (Ἀναγ. σ. 94).

πόρος, δ· προφ. στούμ' ἀρόδου. βλ. λ. πορί.

ποταμιά, ἥ. προφ. στ' μα ἀνταμιά. Ὄνομασία διδομένη γενικῶς εἰς τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ καὶ τὴν πέριξ αὐτῆς φυτείαν (Ἀναγ. σ. 93).

πύργος, δ· Τοπωνυμία συνήθης εἰς μέρη ὅπου ὑπάρχουν πύργοι χρησιμεύοντες κυρίως ὡς ὅρια τῶν ἴδιοκτησιῶν (Ἀναγ. σ. 98). Ταυτοσήμως ἀπαντοῦν καὶ αἱ τοπωνυμίαι κουκουρέντζος, τσούτσουρος καὶ τσουτσουρέλλος.

ῥάχη, ἥ. προφ. στ' ῥάχ'. Τοπωνυμία συνήθης διδομένη εἰς μικροὺς λόφους. Ἐχομεν καὶ τοπωνυμίας ῥαχοῦλλα, ῥαχάκι, κοντοραχοῦλλα,, ἀνάρραχο (βλ. λ.), μεσορράχι (βλ. λ.), κατάρραχο καὶ καταρράχι (βλ. ἀνάρραχο). Ἀναλόγως τῶν τοποθεσιῶν ἢ ὄνομάτων ἔχομεν τὰς τοποθεσίας: στ' ῥάχ' στοὺ φουρνέλου, (Α.)—στ' Κόκούλ'—τ' Μήτρ' (Κ.)—τ' Γκίζ' (Τ.) τ' Κακούρ' (Γ.)—τοῦ Σουνταίουν (Α.).

ῥεβένια, τά· προφ. στὰ ῥιβένια. Τοπωνυμία συνήθης διδομένη ἀποκλειστικῶς εἰς στενοὺς ἐπιμήκεις ἀγροὺς κειμένους εἰς ἐπικλινῆ ἔδαφη, ὃν

τὸ χρῶμα συγκρατεῖται ἵνα μὴ παρασύρεται ὑπὸ τῶν βροχῶν διὰ τοίχων οἵ δποῖοι ὁσαύτως ἡεβένια καλοῦνται. Οἱ ἄγροὶ οὗτοι καλεῦνται καὶ λωρίδια ἐνίστε. Ὅπὸ τὸ δνομα Ρεβένια ἔχομεν δύο χωρία εἰς τὴν Ἡπειρον εἰς τὰ Κατσανοχώρια καὶ εἰς τὸ Πογόνι, εἰς δὲ τὴν ἐπαρχίαν τῶν Φιλιατῶν τὴν Ραβενήν.

ὅζες, αἱ προφ. στ' ὅζις (Τ). "Ονομα τοποθεσίας τῆς δποίας τὸ ἐδαφος καταρρεῦσαν ὑπὸ τῶν βροχῶν ἀπεκάλυψεν τὰς ὅζιας τῶν δένδρων καὶ θάμνων.

ὅρβη, ἥ προφ. στ' ὅρβη. (Χ.). Ὄνομασία τοποθεσίας εἰς τὴν δποίαν ἐσπείρετο ὅρβη (Βλ. καὶ τὴν τοπωνυμίαν φακή).

ὅργγι, τό προφ. στοὺς ὅργγα. Τοπωνυμίαι τοποθεσιῶν εἰς τὰς δποίας ὑπῆρχόν ποτε ὅργγια. Ῥόγγι εἶναι ἀγρὸς σπαρεῖς διὰ πυρπολήσεως τῶν ὑπ' αὐτοῦ θάμνων. Ἡ σπορὰ γίνεται ἀμέσως μετὰ τὴν πυρκαϊὰν ἐπὶ τῆς τέφρας χωρὶς ἀροσιν. Τὸ σύστημα τοῦτο, ως ἀδάπανον, ἀκοπον καὶ μεγάλης ἀποδόσεως, ἥτο συνηθέστατον εἰς τὴν Ἡπειρον. Σήμερον δμως ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ως καταστρέφον τὰ δάση. Ἐκ τοῦ ἰδιοκτήτου ἔχομεν τοπωνυμίας στοὺς ὅργγα τ' Δμήτρο (Α.) ως καὶ στοὺς παλιόρρογυγούς. (Ε.).

σιάδι, τό προφ. τοὺς σάδα. Τοπωνυμία συνηθεστάτη διδομένη εἰς μέρη ἐπίπεδα κεκαλυμμένα μὲ χλόην. Ἔχομεν καὶ τοπωνυμίας στὰ σάδια, στοὺς σιαδάκας, στὰ σιαδάκια, στὰ σιαδούλλια. (Βλ. λ. Ἰσωμα) (Ἀναγ. σ. 92).

σακκί, τό προφ. στοὺς σακκί (Γ.). Ὄνομα τοποθεσίας ἔχούσης λίθον δμοιάζοντα σάκκον πλήρη δρθιον.

σαλέπι, τό προφ. στοὺς σαλέπ' (Ρ.) Ὄνομα τοποθεσίας παραγούσης σαλέπι.

Σαλίτη, ἥ προφ. στ' σαλίτ'. (Σ.) Ὄνομα μικροσυνοικισμοῦ χειμεριγοῦ ἐπὶ κατωφερείας περιεχομένης μεταξὺ ἀποκρήμνων ἐδαφῶν ἀνωθεν τοῦ Ἀράχθου ἀγνώστου προελεύσεως.

σανίδια, τὰ (Γ.) Ὄνομα τοποθεσίας βραχώδους καὶ ἀποκρήμνου ὄνομασθεῖσα οὕτω Ἰσως διότι ὑλοτόμησάν ποτε ἐκεῖ σανίδια, ἥ διότι οἱ βράχοι εἶναι σχισμένοι καὶ λεῖοι σὰν σανίδια (Στεργ. σ. 326).

σάρα, ἥ (βλ. λ. Ὁρσίδες).

Σάταινα, ἥ προφ. σι' σάτινα ἥ σάδινα. Ὄνομασία μικροσυνοικισμοῦ χειμερινοῦ ἀνωθεν τοῦ ποταμοῦ ἐν συνεχείᾳ τῆς Σαλίτης (βλ. λ.) καὶ τῆς αὐτῆς ποιότητος ἐδάφους. Ἀν τὸ δνομα δὲν προέρχεται ἀπὸ τὴν Σάταιναν τὴν σύζυγον Σάτου τινός, εἶναι πιθανῶς σλαβικὴ σχέσιν ἔχουσα πρὸς τὰ τοπωνύμια τὰ ὑπάρχοντα ἐν Ἡπείρῳ: σάδο τό, σάδος ὁ, σάδινο, τὸ σάδοβο, τὸ Σαδοβίτσα ἥ, σημαίνοντα κατά τινας βοσκότοπον.

σβάρες, αἱ (βλ. κωλοσβάρες).

σιροῦνος, δ. προφ. οὗ σιρούνους (Κ.) Ὄνομασία λοφοσειοᾶς ἀνατολικῶς τοῦ χωρίου ὃρμουσα τοῦτο μὲ τὴν Γκούραν. Τὴν ἀπέναντι ταύτης συνέχειαν οἱ κάτοικοι τοῦ Σκλούπου ἀποκαλοῦν Σιρούντον (ὅ). Ἡ κορυφὴ αὐτοῦ λέγεται κουκοῦτες (προφ. στ' κουκοῦτις) ἵσως ἀντὶ τοῦ κουκοῦλες.

σκᾶλα, ἥ· Τοπωνυμία συνήθης εἰς Χ. διδομένη εἰς μέρη ἀνωφερῆ πετρώδη, ὅπου αἱ πέτραι εἶναι κλιμακηδὸν τοποθετημέναι. Ἀναλόγως τῆς τοποθεσίας, τοῦ ἴδιοκτήτου τῆς περιοχῆς, τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ πλήθους αὐτῶν ἔχομεν τὰς τοπωνυμίας ἡ σκάλα τ' Σόντ' (Τ.),—τ' Τσαγγάρ', (Χ.) σκαλοῦλλα σκαλούποῦλα, (Τ.) σκάλες, σκαλοῦλλες (Σ.) (Ἄναγ. σ. 62).

σκασμάδες, αἱ· προφ. στ' σκασμάδις. Τοπωνυμία συνήθης εἰς Χ. διδομένη εἰς ἐδάφη ἔνθα ὑπάρχουν μεγάλαι πέτραι μὲ σκασμάδες (=σχισμάς, ρωγμάς). Ἔχομεν καὶ τοπωνυμίαν στ' σκασμάδα (Ἄναγ. σ. 92 ἀναγράφει τοπωνυμίαν σκασμάδι).

σκλάβον, τοῦ· προφ. στ' σκλάβ' (Τ.) Ὄνομα τοποθεσίας ἀποκρήμνου καὶ σπηλαιώδους χρησιμευσάσης ποτὲ διὰ κρυστάλλου σκλάβου (=αἰχμαλώτου) τινός.

σκορδόφυλλα, τά· προφ. στὰ σκουρδόφ' λλα (Λ.) Ὄνομα τοποθεσίας διμαλῆς ἀναμέσων ἀποκρήμνων βράχων, ἐν ᾧ φύονται σκορδόφ' λλα (=ἀσφόδελοι). Οἱ ἀσφόδελοι καλοῦνται εἰς Χ. καὶ σπερδούκλια, τά.

σκοῦπα, ἥ· (Τ.) Τοποθεσία ἀπόκρημνος ἐν ᾧ φύονται φυτὰ ποώδη σκληρὰ κατάλληλα διὰ σάρωθρα.

σκούρτου, τό· προφ. στοὺς σκούρτου. (Γ.) Ὄνομασία μικροσυνοικισμοῦ θερινοῦ προελθοῦσα πιθανώτατα ἐκ τινος Σκούρτου πρώτου οἴκιστοῦ ταύτης.

σκρίκες, αἱ· προφ. στ' σκρίκες. Τοπωνυμία συνήθης διδομένη εἰς μέρη πετρώδη ἢ βραχώδη ἀπολήγοντα εἰς αἰχμηρὰς κορυφὰς καὶ ρωγμὰς μεταξὺ αὐτῶν. Ἀπαντᾷ τοπωνυμία καὶ στ' σκρίκα.

σμίξη, ἥ· προφ. στ' σμῖξ' (Ν.) Οὕτω καλεῖται ἡ περιοχὴ εἰς τὴν ἕποιαν γίνεται ἡ συμβολὴ τοῦ Καλαρυτινοῦ μὲ τὸν "Αραχθον.

σουβλερό, τό· προφ. στοὺς σουβλιρὸ (ἐν. στιφάν') (Σ.) Ὄνομασία βράχου μεμονωμένου ὑψιτενοῦς καὶ αἰχμηροῦ.

σοῦδες, αἱ· προφ. στ' σοῦδες. Τοπωνυμία συνήθης διδομένη ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ ἐπικλινῆ μέρη τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ, ὅπου τὰ ὕδατα παφλάζουν λόγῳ τῆς ὁρμῆς τοῦ ροῦ σχηματίζοντα σούδες (=δίνας). Τὸ ἀντίθετον εἶναι βιρὸς (Βλ. λ.).

σπάρτα, τά· προφ. στὰ σπάρτα (Τ.) Τοποθεσία ἀπόκρημνος ἐν ᾧ φύονται σπάρτοι, φυτὰ συνήθη εἰς τὴν "Ηπειρον ἵνωδη. Ἐκ τῶν ἵνων

τούτων εἰς τὴν ἐπαρχίαν Φιλιατῶν κατασκευάζουν ἔνδυματα τὰ σπαρτένια καλούμενα. Ἀπαντᾶ καὶ τοπωνυμία στοὺς σπάρτους εἰς τὸν ἐνικόν.

σπιάρα, ἡ προφ. στ'ες σπιάρα (Κ). Ὁνομα δάχης ἀγνώστου προελεύσεως.

σπιτάκι, τό· προφ. στοὺς σπιτάκ' (Τ.) Ὁνομα τοποθεσίας ἔχούσης οἰκίσκον. Ἐκ τοῦ ἴδιοκτήτου ἔχομεν τὴν τοπωνυμίαν στοὺς σπίτ' τ' Παπᾶ, σπίτια τοὺμ Μπινικαίου.

σταυρός, δ· προφ. στοὺς σταυρόδ. Τοπωνυμία συνήθης παρὰ τὴν εἶσοδον τοῦ χωρίου ἢ τῶν σινοτικισμῶν ὃπου ὑπάρχει εἰκονοστάσιον μὲ σταυρόν. Ἡ τοπωνυμία ἐγένετο προτοῦ κατασκευασθοῦν καὶ εἰκονοστάσια ὅπότε ἔστηνον εἰς τὰς εἰσόδους τοῦ χωρίου, ώς συμβαίνει καθ' ὅλην τὴν «Ηπειρον σταυροὺς ξυλίνους «γιὰ νὰ μὴ μπαίν'ν οἱ δια'όλ' στοὺ χουργιό» (Στερ. 327):

στάλος, δ· προφ. στοὺς στάλου. Τοπωνυμία συνήθης εἰς Χ. ὃπου ὑπάρχουν μεγάλα δένδρα ἢ σκιερὰ μέρη ἢ ἵσκοι κατασκευαζόμενοι ἐπίτηδες μὲ κλάδους δενδρῶν ἢ θάμνους ἢ φτέρην γιὰ νὰ σταλίζουν (== ἵστανται ὑπὸ σκιὰν) τὰ πρόβατα τὸ θέρος. Ἐχομεν καὶ τοπωνυμίας στοὺς στάλου τοὺν τρανό, στὰ στάλια, στ'ες στάλ'ες, στοὺς στάλου σ' γκούρτσα στ' Κόκουλ', —στοὺν πλατανάκ'.

στενδ, τό· προφ. στοὺς στενδό. Τοπωνυμία συνήθης εἰς στενόπορα μέρη τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ ἐκατέρωθεν τῆς ὁποίας ὑψοῦνται ἀπότομοι βράχοι ἢ στενόποροι διαβάσεις ἀποχρήμνων βραχωδῶν ἐδαφῶν.

στέρεες, αὖ προφ. στ'ες στέρεις. Τοπωνυμία συνήθης διδομένη εἰς πέτρας μεγάλας ἔχούσας ὁργμάτς ἢ ὅπας, ἐντὸς τῶν ὁποίων μένει ὕδωρ δύμοιον.

στεφάνι ἢ **στεφάνια,** τό· προφ. στοῦ στιφάν' ἢ στὰ στεφάνια. Τοπωνυμία συνήθης διδομένη ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς βράχους τοὺς ἀπορρόγας. Στεφάνι ἀποκαλεῖται εἰς Χ. καὶ ὁ βράχος. Ἐχομεν τοπωνυμίας στοῦ στιφάν' τ' Γεώργου Κίτου — στὰ κόκκ'να καὶ ἄλλας ἀναλόγως τῆς ὀνομασίας τῆς πέριξ τοῦ βράχου περιοχῆς.

στουρνάρια, τά· προφ. στὰ στουρνάρια (Τ.) Ὁνομα τοποθεσίας ἔχούσης στουρνάρια (== πυριτολίθους).

Στρότσα, ἡ. Ὁνομα μικροσυνοικισμοῦ χειμερινοῦ ἀνωθεν τοῦ Ἀράχθου ἀγνώστου ἐτύμου.

στρούγγα, ἡ. Ὁνομα τοῦ χειμάρρου τοῦ κειμένου κάτωθεν τοῦ συνοικισμοῦ τῆς Γκούρας μεταξὺ τῶν βουνοσειρῶν Στροῦνος καὶ Κακούρη πηγάζων ἀπὸ τὴν βουρτέλικαν (βλ. λ.) καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Καλαρρυτινόν. Ὁνομάσθη οὕτω ἐκ στρούγγας τινὸς κειμένης παρὰ τὴν κοίτην του.

στροῦγγα, ἡ. Οὗτω καλεῖται κάθε τοποθεσία εἰς τὴν ὁποίαν ἥτο ποτε

στροῦγγα (=πρόχειρος περίβολος ἐκ πετρῶν ἢ θάμνων διὰ νὰ ἀρμέγονται τὰ πρόβατα). Ἐκ τῶν ποιμένων τῶν χρησιμοποιησάντων ταύτας ἔχομεν τὰς τοπωνυμίας στ' στροῦγγα τοὺν Τατσαίου (Ρ.)—τ' Μαντζῆλα (Κ.)—τ' Δημήτρε' (Ρ.)—τ' Γούλα (Ρ.).

στρογγύλη, τό· προφ. στοὺ στρουγγύλῳ (Τ.) Ὁνομασία τοποθεσίας ἔχουσης μέγαν στρόγγυλον λίθον.

σύρμα, τό· προφ. στοὺ σύρμα. Ὁνομασία κάθε μικρᾶς καὶ δυσδιάβατου ἀτραποῦ.

σωκήπι, τό· προφ. στὸν σουκήπῳ ἢ στὰ σουκήπια. Οὗτως ὄνομάζονται οἱ ἀγροὶ οἱ κείμενοι πέριξ τῶν οἰκιῶν, τοὺς ὅποίους μεταχειρίζονται καὶ δι' εἶδη κηπουρικῆς.

Τζαρβέλαινα, ἡ· προφ. στὸ Τζαρβέλινα (Σ.) Ὁνομα περιοχῆς ἔχουσης χειμερινὸν μικροσυνοικισμὸν λαβούσης πιθανῶς τὸ ὄνομα ἐκ τινος Τζαρβέλαινας συζύγου Τζαρβέλα τινός. Εἰς τὸ χωρίον Κοντινοὶ ὑπάρχει σήμερον ἐπώνυμον Τζαρμπέλας.

Τσίρη, ἡ· προφ. στ' Τσίρῳ. Ὁνομα περιοχῆς ἀρκετῆς ἐπιπέδου κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ πετρώδους ἔχουσης ὀλίγους ἀγροὺς καὶ καλύβας πρὸς διαθερισμὸν τῶν ζῴων. Τὸ ἔτυμον ἄγνωστον.

τζούμα, ἡ· Τοπωνυμία συνήθης διδομένη ἀποκλειστικῶς εἰς μικροὺς γηλόφους. ἔχομεν καὶ τοπωνυμίας τζούμοῦλα (προφ. τζούμολα), τζουμάκι, τζ(ου)μάκι, τζ(ου)μαράκι, τζ(ου)μαρέλλι καὶ τζούμπα (ἐκ τοῦ τζούμα καὶ τούμπα) (Στεργ. σ. 330).

τούμπα, ἡ· (Τ.) Ὁνομα βράχου ὑψιτενοῦς προεξέχοντος. Ἀπαντᾶ καὶ τύπος τὸ τουρλὶ ἢ τρουλί. Ἡ λέξις ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ βυζ. τροῦλος (Στεργ. σ. 330).

τραγάνα, ἡ· (Χ.) Ὁνομα τοποθεσίας ἐπιπέδου καὶ ὅμαλῆς εἰς τὴν ὁποίαν παῖζουν τὰ παιδιά.

τιλίχτρα, ἡ· προφ. στ' ν τιλίχτρα (Χ.) Ὁνομα τοποθεσίας παρὰ τὸ χωρίον ὅμαλῆς, ὅπου αἱ γυναῖκες «τ' λίν» (=τιλίγουν) τὰ βλάρια κὶ τὰ μαζών' στ' ἀντὶ (μέρος τοῦ ἀργαλειοῦ) γιὰ νὰ τοὺ βάλ' ν στοὺν ἀργαλειό. Ὁμοίως καὶ ὁ τόπος εἰς τὸν ὅποιον «ἴδιαζ(ου)ν δηλ. μαζών' ν τ' κ(ου)βάρια βρούχιδ» (ἢ διασίδ') μπρὶ (=προτοῦ) τοὺ πάν' ν στ' ν τ' λίχτρα» καλεῖται διάστρα (=ἴδιάστρα.)

τριμμένο, τό· προφ. στοὺ τριμμένου (Τ.). Ὁνομα τοπαθεσίας ἔχουσης ἔδαφος ἀποσεσαθρωμένον καὶ πλῆρες στουρναριῶν (=πυριτολίθων) συντετριμμένων.

τρύπα, ἡ· προφ. στ' ν τρύπα. Τοπωνυμία συνήθης εἰς μέρη ἔχοντα ὅπλας ἥφαιστειογενεῖς. ἔχομεν τοπωνυμίας στ' ν τρύπα σ' Τσαγγάρ' (Χ.)

—τές Χήμω (=Φήμω, Εύφημίας) ήτις εἶναι μᾶλλον σπήλαιον (Ν.) (Άναγ. σ. 92).

τσαγγάρη, τοῦ προφ. στ' τσαγγάρ' (Χ.). Τοποθεσία λαβοῦσα τὸ δνομα ἐκ τοῦ Τσαγγάρη.

τσιγαρίδα, ἡ προφ. σ' τσ' γαρίδα (Ν.). Τοποθεσία λαβοῦσα τὸ δνομα ἐκ τινος Τσιγαρίδα ἢ ἵσως ἐκ τοῦ καύσωνος κατὰ τὸ θέρος εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην κειμένην παρὰ τὸν "Αραχθον, ὅστις τσιγαρίζει (=καίει πολύ).

τσιφτρέλος, δ. προφ. στοὺν τσιφτρέλου. "Ονομα τοποθεσίας περιόπτου ἀνωθεν βράχων ὑπερκειμένων ἀποτόμως τοῦ Ἀράχθου ἀγνώστου ἐτύμου. Μὲ τὴν ἴδιαν κατάληξιν ἔχομεν καὶ τὰς τοπωνυμίας φουρνέλος (βλ. λ.), ἀνωνέλος (βλ. λ.) κειμένας εἰς τὴν αὐτὴν περιοχήν.

τσιλιγγίρι, τοῦ προφ. στ' τσιλιγγίρ' (Κ.). "Ονομα τοποθεσίας μὲ ἄγροὺς καὶ βράχους ἀποκρήμνους κάτωθεν προελθοῦσα ἐκ τινος Τσιλιγγίρη, ἐπιθέτου ἀπαντῶντος σῆμερον εἰς Ἱωάννινα.

τοῦφες, αἱ προφ. στ' τοῦφις. Τοπωνυμία συνήθης διδομένη εἰς ἐκτάσεις κεκαλυμμένας ἀπὸ τοῦφες δηλ. πρίνους θαμνώδεις. Αἱ τοῦφες εἰς Πράμαντα λέγονται σκάρπες, ὅθεν προήλθεν καὶ τὸ Ἡπειρωτικὸν ἐπωνύμιον Σκάρπας δηλοῦν τὸν μικροῦ καὶ χονδροῦ ἀναστήματος.

τσουβάνια, τά στὰ τ' σουβάνια (Τ.) "Ονομα τοποθεσίας ὃπου ὑπάρχουν πέτραι μεγάλαι ἔχουσαι κοιλότητας σὰν τσουβάνια (=σκαφίδια) ἐντὸς τῶν ὅποιων μένει μετὰ τὰς βροχὰς ὕδωρ. Ταυτόσημος σχεδὸν εἶναι ἡ τοπωνυμία στέρες (βλ. λ.).

τσόπλενα, ἡ προφ. στ' τσόπλνα (Τ.). "Ονομα τοποθεσίας εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον στήσει «τσόπλινες (=παγίδες) γιὰ νὰ πιάσ' πέρδικις».

τσουγγάνι, τό προφ. στοὺ τσουγγάνι. Τοπωνυμία συνήθης διδομένη εἰς μικροὺς ἢ μεγάλους βράχους προεξέχοντας ἐδαφῶν ἐπικλινῶν. "Υπάρχει καὶ τοπωνυμία στοὺ τσουκανάκ' (Σ.), στοὺ τσουγγάνι τ' Δημοτίκα (=Δημουλίκα)—τ' Καμβέρ'—στ' Ἰργαλοῦ (βλ. λ.)—τ' Δ'μήτρ'. Τὸ τσουγγάνι λέγεται καὶ τσουγγρὶ (βλ. λ.).

τσουγγρὶ, τό προφ. στοὺ τσουγγρὶ (βλ. λ. τσουγγάνι). "Υπάρχει καὶ τοπωνυμία στοὺ τσουγγρὶ στ' δάφν' (Σ.) ἐκ τῆς παρ' αὐτὸ φυομένης δάφνης.

τσούτσουρας καὶ τσουτσουρέλλος (βλ. λ. Πύργος).

φακὴ ἡ φαγωμένη, προφ. στ' φακὴ τ' φα'ουμέν' (Τ.). Τοποθεσία χέρσου ἄγροῦ ὃπου ἀλλοτε ἐσπάρη φακὴ φαγωθεῖσα ὑπὸ τῶν ζφων. Εἰς τὴν Γούραν ὑπάρχει καὶ τοποθεσία καλουμένη φακή, εἰς δὲ τοὺς Χ. δόβη (βλ. λ. δένδρον).

φονιάλες, αἱ προφ. στ' ἐς φουνιάλις (Κ.). "Ονομα λαγγαδίου μὲ πηγὴν ἀγνώστου ἔτύμου.

φουνταρόσσα, ἡ. προφ. στ' φουνταρόσσα. (Ε.). "Ονομα βράχου ὑψηλοῦ ἔχοντος εἰς τὸ μέσον μελίσι τοῦ δποίου τὸ μέλι δέι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ βράχου. Ἀπαντᾶ καὶ τύπος φανταρόσσω. Προφανῶς τῇ λέξις εἶναι βλαχ. ἐκ τοῦ funta (=πηγή) rossa (=κόκκινη).

Φουρνέλος, δ (Τ.). "Ονομα μικροῦ θερινοῦ συνοικισμοῦ ἀγνώστου ἔτύμου. Εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν κεῖνται καὶ αἱ δμοιοκατάληκτοι τοπωνυμίαι τσιφτρέλος καὶ ἀνωνέλος (βλ. λ.).

φτερούσσας, δ προφ. στοὺ φτερούσου (Ρ.). Τοπωνυμία συνήθης εἰς ἔδαφη κεκαλυμμένα ἀπὸ φτιέρες (Στερ. σ. 325 ἔνθα ἀπαντᾶ τὸ φτερούστο μὲ τὴν ἴδιαν σημασίαν). Ἀπαντᾶ καὶ τύπος τὸ φτερούσο.

χάβος, δ προφ. οὗ χάβους. Τοπωνυμία συνήθης εἰς μεγάλα χάσματα ἀπόκρημνα καὶ δυσπρόσιτα. "Ἐχομεν τοπωνυμίας στοῦ χάβου τ' Μπούφ" (βλ. λ.) — σ' Τσιλ'γγίδ'. Ἡ λέξις προφανῶς προῆλθεν ἐκ τοῦ χάος. "Υπάρχει εἰς Χ. καὶ δ. χαβώνω καὶ χαβώνομαι = μένω ἐκπληκτος μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸν ἐκ φόνου, ώς καὶ αἱ φράσεις τοὺ χάβουσι οὗ λύκους, χαβώθ' κε ἀπὸ τοὺ λύκου, τ' εις κότις τ' εις χαβών" ἡ ἀλ' ποὺ κὶ στέκ' ντι κὶ τ' εις πιάν', ώς καὶ ἡ λέξις χάβωμα (Στερ. σ. 380).

χάλασμα η̄ χαλάσματα, τά. Τοπωνυμία συνήθης εἰς ἔδαφη κατοισθαίνοντα κατὰ τὰς βροχάς. Όμοία τοπωνυμία ὑπάρχει καὶ εἰς Παλαιοχώρι (Σεράκου) ἐξ ἡς ωνομάσθη καὶ ἡ ἐν αὐτῷ Μονὴ Χαλασμάτων.

χαλιᾶς, δ. Τοπωνυμία συνήθης εἰς μέρη πήρη χαλίκων καὶ πετρῶν, Μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο φέρεται καὶ χείμαρρος πλήρης χαλίκων καὶ πετρῶν κάτωθεν τῶν δποίων δέει τὸ ὄδαρ κατὰ τὰς βροχάς συμπαρασῦδον καὶ τοὺς ἀνωθεν αὐτοῦ χάλικας (Άναγ. σ. 90 ἔνθα ἐπὶ παρεμοίων τοποθεσιῶν ὑπάρχουν αἱ τοπωνυμίαι χελικαριά). Αἱ αὐταὶ τοποθεσίαι λέγονται ἐνίστε καὶ χαλίκι προφ. στοὺ χαλίκι.

χοροστάσι, τό· προφ. στοὺ χουρουστάσι. Τοπωνυμία συνήθης εἰς μέρη δπου «στήνουν χορὸ» κατὰ τὰς ἑορτάς, συνοδευομένη συνήθως μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ναοῦ τοῦ ἑορτεζομένου ἀγίου κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ δποίου γίνεται ὁ χορός στοὺ χουρουστάσι στοὺν Άιλιά (Ρ.) — στ' ν' Αινδριάδα (Ρ.), — στοὺν Αιδ' μήτρο.

χούνη, ἡ· στ' χούν· Τοπωνυμία συνήθης διδομένη εἰς φάραγγας κωνοειδεῖς βαθείας καὶ ἀποτόμους (Άναγ. 92, Στεργ. 380).

χωράφι, τό· προφ. στοὺ χουράφι. Τοπωνυμία συνήθης εἰλημμένη ἐκ χωραφιῶν καὶ λιεργονυψένων συνήθας. ἐνίστε δὲ καὶ χέρσων, ἀπομεμονωμένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἐκ τοῦ ὄνόματος τῶν ἴδιοκτητῶν αὐτῶν

ἔχομεν τὰς τοπωνυμίας στοῦ χουράφ' τ' Πιπιριὰ (Τ.)—τ' Στέργη³ (Τ.) — τ' Νασὲ (Γ.)—τ' Τόλ⁴ (Τ.),—τ' Κουλιοῦ (Τ.), — τ' Ρῆξ⁵ (Τ.) — Τασσούλα (Γ.) — τ' Τσάβ⁶ (Γ.), στὰ χουράφια τ' Παπᾶ ἡ ἐκ τῆς τοποθεσίας στὰ χουράφια στουγ Κάμηου—στ' οἱ Πάδις—σι' Μπέκρα.

χωραφοῦλλα, ἥ· προφ. στ' χουραφοῦλλα (Γ.). "Όνομα τοποθεσίας ἐν ᾧ ὑπάρχει μικρὸς ἐπίπεδος ἐπιφάνεια ἐν μέσῳ πετρώδοις ἐδάφοις, ἥ διοια ἄλλοτε ἦτο μικρὸς χωράφιος.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΗΣ: ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ